

(WIJK)GEMEENTE ZIJN IN
BIJBELS PERSPECTIEF!
BEZINNINGSDOCUMENT HERVORMDE GEMEENTE NUNSPEET

1 INLEIDING

Wat betekent het om kerk te zijn? Dat is vanuit de Bijbel gezien een ingewikkelde vraag. Als Hervormde Gemeente Nunspeet zijn we een kerk binnen een 2000 jaar lange traditie van een christelijke stroming die begon als een kleine groep in het Midden Oosten, maar die vandaag uitgegroeid is tot een wereldwijde kerk van 2,2 miljard(!) christenen, uit elk volk, elke stam en ras. Tegelijkertijd wordt in de kerk in Nederland geen eenheid ervaren. Jaarlijks ontstaan er weer nieuwe kerkstromingen en de kerk krimpt.

Welke plek moet de Hervormde Gemeente Nunspeet innemen in al deze ontwikkelingen? Welke doelen stelt de bijbel ons als gemeente en waar moeten de prioriteiten liggen in de toekomst? Als mensen zijn we snel geneigd te kijken naar de harde cijfers. We zien dalende ledenaantallen, minder kerkgangers en dalende inkomsten. Dit maakt dat we te snel vergeten dat we geen God hebben die stil zit en Zijn Kerk heeft losgelaten. Durven we als gemeente ook te blijven dromen en bidden voor een kerk die groeit en die Gods boodschap van redding voor de wereld uitdraagt, in Nunspeet en ver daarbuiten?

In dit bezinningsdocument worden vanuit de Bijbel een aantal handreikingen gegeven voor verder gesprek over wat het betekent om kerk te zijn. Er wordt steeds heen en weer gegaan tussen de eerste gemeentes in Israël en omringende landen en de huidige situatie in Nunspeet. Wat kunnen we leren van de manier waarop het volk Israël als uitgekozen volk voor God leefde en van de manier waarop de eerste christenen samenkwamen en hun plek in de wereld zochten? Er wordt verder specifiek ingezoomd op de gemeente te Korinthe. In de gemeente van Korinthe ontstonden al snel na haar ontstaan verschillende stromingen en verschillende inzichten over de invulling van de erediensten en de identiteit van de gemeente. Paulus schrijft in zijn eerste brief aan de Korinthiërs een appèl aan de gemeente voor kerkelijke eenheid. Durven we de aanbevelingen van Paulus ook toe te passen op onszelf? En wat betekent dat concreet voor de manier waarop wij in de Hervormde Gemeente Nunspeet omgaan met diversiteit in modaliteit en liturgie? Door de tekst heen staan gespreksvragen en stellingen om over door te praten in de gemeente.

Dit document is een aanvulling en verdere uitwerking van hetgeen vermeld is in het beleidsplan¹ in de hoofdstukken 1 tot en met 3. Deze documenten vormen de basis voor de uitgangspunten van ons beleid. Voor de geraadpleegde bronnen, zie de bronvermelding onder aan dit artikel.

¹ *Beleidsplan Hervormde Gemeente Nunspeet 2013 – 2017 v5 vastgesteld Algemene kerkenraad 29 nov 2012*

(WIJK)GEMEENTE ZIJN IN
BIJBELS PERSPECTIEF!
BEZINNINGSDOCUMENT HERVORMDE GEMEENTE NUNSPEET

2 WAT BETEKENT HET OM GEMEENTE TE ZIJN?

2.1 INTRODUCTIE: DE EERSTE GEMEENTE

³⁷En toen zij dit hoorden, werden zij diep in het hart geraakt en zeiden tegen Petrus en de andere apostelen: Wat moeten wij doen, mannenbroeders? ³⁸En Petrus zei tegen hen: Bekeer u en laat ieder van u gedoopt worden in de Naam van Jezus Christus, tot vergeving van de zonden; en u zult de gave van de Heilige Geest ontvangen. ³⁹Want voor u is de belofte en voor uw kinderen en voor allen die veraf zijn, zovelen als de Heere, onze God, ertoe roepen zal. ⁴⁰En met veel meer andere woorden legde hij getuigenis af en spoorde hij hen aan met de woorden: Laat u behouden uit dit verkeerde geslacht! ⁴¹Zij nu die zijn woord met vreugde aannamen, werden gedoopt; en ongeveer drieduizend zielen werden er op die dag aan hen toegevoegd.

⁴²En zij volhardden in de leer van de apostelen en in de gemeenschap, in het breken van het brood en in de gebeden.

⁴³En er kwam vrees over iedereen; en er werden veel wonderen en tekenen door de apostelen gedaan.

⁴⁴En allen die geloofden, waren bijeen en hadden alle dingen gemeenschappelijk;

⁴⁵en zij verkochten hun bezittingen en eigendommen en verdeelden die onder allen, naar dat ieder nodig had.

⁴⁶En zij bleven dagelijks eensgezind in de tempel bijeenkomen, en terwijl zij van huis tot huis brood braken, namen zij gezamenlijk voedsel tot zich, met vreugde en in eenvoud van hart;

⁴⁷en zij loofden God en vonden genade bij heel het volk. En de Heere voegde dagelijks mensen die zalig werden, aan de gemeente toe.”

Gespreksvraag 1: Lees bovenstaande tekst (Hand. 2:37-47) door. Welke aspecten van de eerste gemeente ziet u ook in de Hervormde Gemeente Nunspeet en welke niet? Is het wenselijk dat de Hervormde Gemeente Nunspeet meer zou gaan lijken op de eerste gemeente te Jeruzalem. Waarom wel/niet?

2.2 DE HERVORMDE GEMEENTE NUNSPEET IN BIJBELS LICHT

Het woord dat in het Nieuwe Testament als gemeente of kerk wordt vertaald is in het Grieks *ekklesia*. Dit woord betekent in het Grieks ‘volksvergadering’. In de tijd van het Nieuwe Testament vergaderden de bewoners van die stad samen voor belangrijke beslissingen en zorgden voor de verdediging van hun stad. Paulus gebruikt dit woord als hij beschrijft hoe de christenen samenkwamen. Zij waren de volksvergadering van God. In de eerste plaats is de kerk in het Nieuwe Testament dus de plek waar je als christenen samen komt om na te denken en samen te zijn met je ‘landgenoten’ in het volk van God. Maar wat kan je daar als kerk anno 2014 mee?

Dit zegt iets over de manier waarop je je als kerk naar buiten toe profileert. Je laat zien dat de kerk meer is dan een plaats waar je onderwijs ontvangt, zingt of gezellig samen bent. De kerk is de plek waar je samen geniet van de band die je hebt als broeders en zusters en kinderen van God. Tegelijkertijd denk je na over je positie als christenen in de wereld. Een plek waar we (net als de eerste Christenen) met elkaar (in verwarring) in afwachting zijn van de terugkomst van Christus. Dit betekent dat het in de kerk niet gaat om ‘mijn’ individuele beleving, maar om

(WIJK)GEMEENTE ZIJN IN BIJBELS PERSPECTIEF! BEZINNINGSDOCUMENT HERVORMDE GEMEENTE NUNSPEET

ons gezamenlijk uitzien naar Zijn terugkomst en in de tussentijd gesterkt worden door het Woord en door elkaar. Voor de vroege kerk gold dat de christenen een kleine minderheid waren in een grote wereld die allerlei afgoden dienden en een heel vrije moraal kenden. In Nunspeet zijn we misschien niet een kleine minderheid, maar het blijft toch goed om na te blijven denken hoe wij omgaan met de wereld om ons heen. Kerk zijn houdt niet op bij de zondagse eredienst, maar moet ook invloed hebben op de manier waarop jij in relatie staat tot de mensen buiten de kerk. Hierover verderop in dit document meer.

Wanneer in de Bijbel het woord kerk of gemeente wordt genoemd, doelt dat woord of op alle christenen wereldwijd, of op alle christenen in een bepaalde stad of een bepaalde plek. We lezen bijvoorbeeld over 'de kerk van Jeruzalem' (Hand. 8:1) of 'de kerk te Antiochië' (Hand. 13:1) of 'de kerk van God in Korinthe' (1 Kor. 1:2). Nergens in het Nieuwe Testament wordt met het woord 'kerk' een kerkgebouw bedoeld, aangezien die er in de eerste eeuw nog niet waren (christenen kwamen meestal samen in huizen). In het Nieuwe Testament wordt er van uitgegaan dat christenen zich hebben aangesloten bij een plaatselijke gemeente. Wij zien de Hervormde Gemeente Nunspeet als een plaatselijke kerk zoals hiervoor omschreven.

Behalve de plaatselijke gemeente, komt het ook voor dat het woord 'kerk' in de Bijbel verwijst naar de gemeenschap van alle gelovigen, die geestelijk verbonden zijn door hun relatie met Christus. De kerk is niet alleen een plaatselijke gemeente, maar bestaat uit alle gelovigen, overal. Deze verbinding roept vragen op hoe wij ons als gemeente verhouden tot de landelijke kerk, de wereldwijde kerk, maar ook de lokale kerken van andere kerkgenootschappen.

2.3 DE HERVORMDE GEMEENTE NUNSPEET ONLOSMAKELIJK MET ELKAAR VERBONDEN

De Bijbel zegt dat we zijn **samen**gebracht, **samen**gevoegd, **samen** zijn opgebouwd, **samen** leden van het lichaam zijn **samen** erfgenamen zijn, **samen** zullen worden opgenomen, bij elkaar zijn gevoegd en bij elkaar worden gehouden.²

In de bijbel lezen we: "Zo zijn wij, hoewel velen, één lichaam in Christus, maar ieder afzonderlijk leden van elkaar" (Rom. 12:5). Voor Paulus hield lid zijn van een gemeente in dat iemand een levend orgaan van een levend lichaam was – een essentieel deel van het lichaam van Christus dat met andere delen is verbonden. Als, om in deze beeldspraak te blijven, een orgaan om welke reden dan ook van het lichaam wordt afgesneden, zal het verschrompelen en afsterven. De plaatselijke gemeente is de plek die God voor ons heeft ontworpen om onze gaven te ontdekken, te ontwikkelen en te leren gebruiken.

² Vgl. 1 Kor.12:12, Ef. 2:21,22, 3:6, 4:16, Kol.2:19, 1 Tes. 4:17

(WIJK)GEMEENTE ZIJN IN
BIJBELS PERSPECTIEF!
BEZINNINGSDOCUMENT HERVORMDE GEMEENTE NUNSPEET

Ben je dus lid van de Hervormde Gemeente Nunspeet dan heb je een verantwoordelijkheid naar de andere gemeenteleden toe. De gemeente is zo belangrijk dat Jezus er aan het kruis voor is gestorven: “zoals ook Christus de gemeente liefgehad heeft en Zich voor haar heeft overgegeven.” (Ef. 5:35)

Gespreksvraag 2: Een stelling: “Omdat elk individueel gemeentelid een deel is van het Lichaam van de Hervormde Gemeente, moet ook elk lid persoonlijk worden bevraagd op zijn/haar talenten om deze vervolgens ook actief in te zetten in de gemeente.” Bespreek deze stelling en bedenk praktische handreikingen om het principe van het Lichaam van Christus vorm te kunnen (blijven) geven in de Hervormde Gemeente Nunspeet.

2.4 DE HERVORMDE GEMEENTE NUNSPEET EN DE EENHEID

Eenheid in de gemeente is één van de belangrijkste thema's in het Nieuwe Testament. Het is Gods diepe verlangen dat we in eensgezindheid en harmonie met elkaar gemeente zijn. Eenheid vormt de 'ziel' van onderlinge gemeenschap. Wanneer we de eenheid te gronde richten, scheuren we het hart uit het Lichaam van Christus. Tijdens de laatste momenten voor zijn arrestatie bad Jezus hartstochtelijk voor onze eenheid:

“²⁰En Ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor hen die door hun woord in Mij zullen geloven, ²¹opdat zij allen één zullen zijn, zoals U, Vader, in Mij, en Ik in U, dat ook zij in Ons één zullen zijn, opdat de wereld zal geloven dat U Mij gezonden hebt. ²²En Ik heb hun de heerlijkheid gegeven die U Mij gegeven hebt, opdat zij één zijn, zoals Wij Eén zijn; ²³Ik in hen, en U in Mij, opdat zij volmaakt één zijn en opdat de wereld erkent dat U Mij gezonden hebt en hen liefgehad hebt, zoals U Mij hebt liefgehad.” (Joh. 17:20-23)

Met die eenheid hield Hij zich tijdens de uren waarin Hij zo vreselijk leed het meest van alles bezig. Dat toont aan hoe belangrijk dit onderwerp is. De Hervormde Gemeente Nunspeet zal ook in haar toekomstige structuur uit moeten gaan van eenheid tussen al haar gemeenteleden.

De problematiek omtrent verschillende stromingen binnen één gemeente is van alle tijden. Onder de eerste christenen in Korinthe ontstonden na het vertrek van Paulus meerdere stromingen. De één beriep zich op Paulus, de ander op Apollos en weer een derde op Kefas. (1 Kor. 1:12) Paulus vindt dit verschrikkelijk en begint zijn eerste brief aan de gemeente van de Korinthe dan ook met een uitgebreide oproep tot eenheid.

(WIJK)GEMEENTE ZIJN IN
BIJBELS PERSPECTIEF!
BEZINNINGSDOCUMENT HERVORMDE GEMEENTE NUNSPEET

“In de 1e Korinthebrief, lezen we met vreugde en herkenning over de vasthoudendheid waarmee de apostel Paulus het Evangelie van Jezus Christus, de Gekruisigde wil brengen (1 Kor. 2: 2). Tegelijk willen we de waarschuwende woorden van Paulus ter harte nemen, dat wij de gemeente niet uiteen mogen laten vallen in allerlei richtingen, omdat Christus niet gedeeld is (1 Kor. 1: 12). Het is geen toeval dat Paulus in deze zelfde brief zo uitvoerig spreekt over de gemeente als het lichaam van Christus: eenheid in verscheidenheid. Verscheidenheid die nooit ten koste mag gaan van de eenheid, eenheid die ruimte biedt aan verscheidenheid (1 Kor. 12: 12-31). Maar dat alles wel op het ene fundament van de belijdenis ‘Jezus is Here’ (1 Kor. 12: 3b).”³

Gespreksvraag 3: De belijdenis “Jezus is Here” als enige fundament voor de kerk. Wat betekent dat voor de manier waarop wij kijken naar modaliteiten in de Hervormde Gemeente Nunspeet? Heeft uw modaliteit invloed op de manier waarop u naar kerkelijke eenheid kijkt en is dit in lijn met de getuigenis van Paulus?

2.5 DE HERVORMDE GEMEENTE NUNSPEET: MEER DAN DE EREDIENST

Zoals hierboven al werd gezegd: Gemeente zijn houdt veel meer in dan dat we aanwezig zijn in de eredienst. Gemeente zijn betekent dat we ons leven met elkaar delen. Op een onzelfzuchtige manier liefhebben, eerlijk delen, praktisch dienen, opofferend geven, inlevend troosten en bemoedigen. Meer dan vijftig keer wordt er in het Nieuwe Testament het woord “elkaar” gebruikt. Alleen wanneer we betrokken zijn bij het gehele dagelijkse leven maken we onze geestelijke spieren sterker. De Bijbel zegt: “Van Hem uit wordt het hele lichaam samengevoegd en bijeengehouden door elke band die ondersteuning geeft, overeenkomstig de mate waarin ieder deel werkzaam is. Zo verkrijgt het lichaam zijn groei, tot opbouw van zichzelf in de liefde (Ef. 4:16)”. Dit betekent nogal wat voor de wijze waarop we met elkaar omgaan binnen de Hervormde Gemeente Nunspeet, bijvoorbeeld als we het hebben over het respecteren en liefhebben van elkaar. Jezus zegt hierover immers onomwonden: “Hierdoor zullen allen inzien dat u Mijn discipelen bent: als u liefde onder elkaar hebt.” (Joh. 13:35)

De Amerikaanse socioloog Rodney Stark heeft onderzoek gedaan naar het missionaire succes van de vroege kerk. Eén van de elementen die volgens hem het meest heeft bijgedragen aan de groei van de eerste gemeente is volgens hem de compassie die de christenen aan hun omgeving toonden. Waar onder de niet-christenen een ‘red jezelf’-mentaliteit heerste als er oorlog of ziekte was, waren het de christenen die zieken verzorgden, armen geld gaven en zich om de zwakken bekommerden.⁴ Dit is iets waar wij ons als gemeente ook voor mogen inzetten. Hoe kunnen wij in een tijd van een ‘participatiesamenleving’ het voortouw nemen in zorg voor de naaste buiten de kerk? Initiatieven als het Venster, Stichting Present en Voedselhulp zijn hier al goede voorbeelden van, maar nemen wij deze opdracht van Christus serieus genoeg?⁵

³ Ministerie van Predikanten HGN, *Appèl op de Algemene Kerkenraad*, Hervormde Gemeente Nunspeet, 2010, 1

⁴ Stark, R. *The Rise of Christianity*, Princeton: Princeton University Press, 1996, 73-88

⁵ Vgl. Matt 25:31-36

(WIJK)GEMEENTE ZIJN IN
BIJBELS PERSPECTIEF!
BEZINNINGSDOCUMENT HERVORMDE GEMEENTE NUNSPEET

2.6 DE HERVORMDE GEMEENTE NUNSPEET EN DE MISSIONAIRE ROEPING

God is in de wereld aan het werk, en Hij wil dat wij met Hem meedoen. Deze opdracht noemen we missie. “Zoals U Mij in de wereld gezonden hebt, heb ook Ik hen in de wereld gezonden” (Joh. 17:18). De kerk is er dus niet voor zichzelf, maar ten dienste van de samenleving. Jezus trok tenslotte ook niet rond om kerken te stichten, maar om mensen te dienen. Zijn opdracht is niet mis te verstaan: trek er op uit, maak alle volken tot Mijn discipelen. Hoe meer de kerk krimpt, hoe urgenter deze roeping wordt! Toen Jezus de Grote Opdracht gaf zei Hij: “*Ga dan heen, onderwijs al de volken, hen dopend in de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest, hun lerend alles wat Ik u geboden heb, in acht te nemen. En zie, Ik ben met u al de dagen, tot de voleinding van de wereld.*” (Matt. 28:16-20) Deze opdracht werd aan iedere volgeling van Jezus gegeven, niet alleen aan voorgangers en zendelingen. Als gemeente zijn we geroepen om deze missie uit te voeren.

Gespreksvraag 4: Voorgaande twee onderdelen hadden op het dienen van de naaste in liefde en missionaire roeping. Hoe verhoudt volgens u deze ‘roeping naar buiten’ zich tot de ‘roeping naar binnen’ van onderwijs en eredienst? Bespreek de volgende stelling: Elk gemeentelid moet op één of andere manier betrokken zijn met maatschappelijk welzijns- en/of missiewerk buiten de gemeente.

2.7 DE HERVORMDE GEMEENTE NUNSPEET EN DE EREDIENST

Hiervoor hebben we al vastgesteld dat gemeente zijn meer dan de eredienst is. Toch weten we dat de eredienst voor velen de belangrijkste plaats inneemt binnen het gemeentelven. We willen nu ook vanuit de Bijbel naar de erediensten kijken. De vraag die we ons als gemeente dan eerst stellen is de vraag *waarom* we samenkomen. We volstaan hier met het noemen van vier (hoofd)redenen.

Allereerst komen we samen **om God te prijzen/eren** (vandaar eredienst). God is onze lofprijzing waard en we eren Hem als we Hem samen prijzen. In het Oude Testament werd Gods volk bevolen: “Ga Zijn poorten binnen met een lofoffer, Zijn voorhoven met een lofzang; loof Hem, prijs Zijn Naam” (Ps. 100:4). En in het Nieuwe Testament lezen we “Onderwijs elkaar en wijs elkaar terecht, met psalmen, lofzangen en geestelijke liederen. Zing voor de Heere met dank in uw hart.” (Kol. 3:16). De erediensten binnen Hervormd Nunspeet verschillen onderling. Is er maar één bepaalde viering goed en al de andere verkeerd? Natuurlijk niet. De ene stijl past meer bij de één dan bij een ander. Het belangrijkste is dat je hart zich in de viering naar God toe wendt in lofprijzing en dankzegging. Een viering is niet bedoeld om te vermaken, maar om God te aanbidden. Jezus zei: “Maar de tijd komt en is nu, dat de ware aanbidders de Vader zullen aanbidden in geest en waarheid, want de Vader zoekt wie Hem zo aanbidden” (Joh. 4:23).

(WIJK)GEMEENTE ZIJN IN
BIJBELS PERSPECTIEF!
BEZINNINGSDOCUMENT HERVORMDE GEMEENTE NUNSPEET

In de tweede plaats komen we samen **om Gods Woord te horen**. Paulus schreef: “Laat het woord van Christus in rijke mate in u wonen, in alle wijsheid; onderwijs elkaar en wijs elkaar terecht” (Kol. 3:16). God spreekt tot ons als we voor onszelf de Bijbel bestuderen, maar Hij maakt ook gebruik van anderen om ons uit de Bijbel te leren en ons erdoor te laten uitdagen. God heeft zelfs sommige mensen de speciale gave geschonken om de Bijbel uit te leggen en eruit te preken. We komen bij elkaar om van hen te leren. “Hij heeft sommigen gegeven als apostelen, anderen als profeten, weer anderen als evangelisten en nog weer anderen als herders en leraars” (Ef. 4:11).

In de derde plaats komen we bij elkaar om **elkaar te bemoedigen**. In Hebrreeën staat: “Laten wij de onderlinge bijeenkomst niet nalaten, zoals het bij sommigen de gewoonte is, maar elkaar aansporen, en dat zoveel te meer als u de grote dag ziet naderen” (Heb. 10:25). En ook Paulus noemt de bemoediging, wanneer hij aan christenen in Thessaloniki schrijft: “Bemoedig elkaar daarom, en bouw de één de ander op, zoals u trouwens al doet” (1 Tess. 5:11). Paulus’ metgezel op zijn eerste zendingreis heette Barnabas, ‘wat in onze taal ‘zoon van de vertroosting’ betekent’ (Hand. 4:36). Barnabas stond erom bekend dat hij anderen kon bemoedigen. Laat dat ook voor ons gelden.

In de vierde plaats komen we samen zodat we met **Christus’ liefde contact kunnen maken met anderen**. Overal om ons heen zijn mensen die zijn verdwaald en gescheiden van hun hemelse Vader, en we hebben de verantwoordelijkheid hun over Hem te vertellen. Zij hebben iemand nodig die hen liefheeft en hen naar Christus wijst. Maar hoeveel meer zouden we kunnen doen als we de handen ineensloegen met andere christenen? Er zijn maar weinig onder ons die alleen een zending kunnen onderhouden, een tehuis voor daklozen kunnen openen, een vliegtuiglading met voedsel naar een land in hongersnood kunnen sturen of een gezamenlijke gebedsbeweging in onze gemeente kunnen starten. Maar samen kunnen we dat wel! De Bijbel zegt dat dominees en leraren geroepen zijn “om de heiligen toe te rusten tot het werk van dienstbetoon, tot opbouw van het lichaam van Christus” (Ef. 4:12).

Gespreksvraag 5: Zijn deze vier elementen van de eredienst met elkaar in balans in onze gemeente? Wat betekent dit voor de liturgische verschillen tussen de verschillende modaliteiten in de eredienst?

MODERAMEN AK
FEBRUARI 2015